

ВИЯВЛЕННЯ ЕТІОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ШЛУНКОВО-КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ ТЕЛЯТ ТА ЇХ ЛІКУВАННЯ

Бездітко Л.В., к.вет.н., доцент

Постановка проблеми. Проблема шлунково-кишкових захворювань тварин все ще залишається актуальним питанням, в тому числі і для господарств по вирощуванню великої рогатої худоби. Як завжди, найактуальнішими питаннями є вивчення етіологічних чинників хвороб та розробка засобів лікування та їх профілактики. В науковій літературі неодноразово висвітлюються питання вивчення системи інтерферону теплокровних тварин, її значення в ланцюгу імунного захисту організму та розробки препаратів на основі індукованого біосинтезу біологічно активних речовин живими клітинами [3-4]. Стало очевидним, що система інтерферону є однією з основних ланок і невід'ємною частиною імунітету тварин. Виробництво і використання препаратів інтерферонів (в тому числі рекомбінантних) виправдане і доцільне. Приймаючи до уваги реальний стан в тваринницьких господарствах та виникнення асоціативних інфекцій у тварин (особливо небезпечних для новонароджених) постає питання підбору ефективних препаратів, в тому числі стимуляторів імунітету (інтерферонів) для впровадження їх у ветеринарну практику.

Аналіз останніх досліджень. В світовій практиці успішно використовуються препарати лейкінів (інтерлейкінів), інтерферонів та їх індукторів для профілактики і лікування вірусних захворювань та для нормування функцій імунокомпетентних клітин

організму при різних відхиленнях від норми. Випробування препаратів інтерферонів в умовах експериментів з прямим зараженням тварин і в контрольних дослідах у виробничих умовах, а також багаторазове застосування їх в тваринницьких господарствах показали, що використання препаратів інтерферонів призводять до зниження захворюваності, підвищення збереження поголів'я молодняка тварин на 8-21% [1, 2, 4].

Метою нашого дослідження було проведення аналізу епізоотичної ситуації у неблагополучному щодо шлунково-кишкових захворювань, виявлення збудників хвороб телят та випробування лікувальної дії препарату комбіферон (розчин рекомбінантних α і γ -інтерферонів).

Об'єкт та методика досліджень. В дослідженнях було використано хворих на шлунково-кишкові розлади новонароджених телят до 20 добового віку з господарств Житомирської області. З метою виділення збудників досліджували проби фекалій від хворих і патологічного матеріалу від загинув телят відповідно до "Методичні рекомендації з діагностики гострих гастроентеритів сільськогосподарських і домашніх тварин вірусної етіології методами прямої та імуноелектронної мікроскопії" (2002). Визначали концентрацію гемоглобіну, підраховували кількість формених елементів крові, виводили лейкограму у відсотках. При оцінці фагоцитозу визначали його активність, індекс і абсолютний фагоцитоз у модифікації В.Ю. Чумаченка (1991), бактерицидну активність сироватки крові (Петрачов Д.А., 1990) та її лізоцимну активність – у модифікації відділу зоогігієни УНДІЕВ (Марков Ю.М., 1974).

Результати дослідження. За результатами досліджень виявлено колібактеріоз як моноінфекцію у 48,8% випадків, а ротавірусну інфекцію у 10,2% випадках. Нами встановлено, що в 48 випадках (38%) мала місце асоціативна інфекція у телят, викликана ротавірусом та патогенною *E.coli*. Протягом 2009-2013 років у телят дослідних господарств шлунково-кишкові захворювання спричинялись практично однаковою мікрофлорою, хоча питома вага їх неоднакова. Нами проведена серологічна типізація 24 культур *E.coli*, виділеної при асоціативній інфекції наступних серогруп: O15 (9), O20 (2), O26 (5), O35 (3), O55 (1), O86 (1), O115 (2), O127 (1). Дослідження етіологічної структури шлунково-кишкових захворювань телят дало можливість виявити збудники хвороб, дослідити їх властивості, вивчити показники імунологічного стану тварин, а також дослідити вплив препарату комбіферон для лікування цих захворювань.

Проведені гематологічні дослідження у тварин при одночасному інфікуванні ротавірусом і *E.coli*, свідчать про зменшення кількості лейкоцитів – на 22% ($P < 0,001$), еозинофілів – у 1,6 рази ($P < 0,01$), паличкоядерних і сегментоядерних нейтрофілів – на 22,3% і 23% ($P < 0,001$) відповідно, лімфоцитів – на 10% ($P < 0,001$), вмісту гемоглобіну – на 6,7% ($P < 0,001$) і кількості еритроцитів – на 20% ($P < 0,001$). Виявлено зменшення показників БАСК і ЛАСК у телят всіх варіантів досліду ($P < 0,001$). При асоціативній інфекції у телят викликаній ротавірусом та патогенною *E.coli* з лікувальною метою застосували препарат комбіферон. Хворим телятам вводили препарат комбіферон внутрішньом'язово у дозі 1 МО/гол. по одному разу протягом 5 днів. За телятами вели спостереження, а також відбирали проби крові на 7-у і 14-у добу після застосування лікування та проводили лабораторні дослідження. Встановлено, що телята, які отримували препарат комбіферон, клінічно видужали на 6-7 добу, а в групі, де використовували базове лікування - на 9-10 добу. Базовим лікування було: напівголодна дієта та відвари лікарських трав, фармазин і суметролін по 1мл/10кг живої ваги 2 рази на день, тримеразін по 1 таблетці/15кг живої ваги 2 рази на день, левоміцетин по 2гр/гол. до видужання.

На 7-у і 14-у добу від початку досліджень у телят дослідної групи показники БАСК і ЛАСК були значно вищі, порівняно з початком лікування. У тварин дослідної групи на 7-у добу досліджень відмічалось збільшення БАСК і ЛАСК – на 27,8%

($P < 0,001$) і 44% ($P < 0,001$) відповідно. На 14-у добу досліджень у телят дослідної групи показники БАСК і ЛАСК були вищі у 1,7 і 2 рази ($P < 0,001$) порівняно з початком лікування. Порівнюючи з контролем, на 14 добу у дослідних тварин показники БАСК збільшилися на 13,7% ($P < 0,001$). Показник фагоцитарної активності збільшився на 28,2% ($P < 0,001$) і на 37,3% ($P < 0,001$) відповідно, а в порівнянні з контрольною групою тварин цей показник збільшився на 18,7% ($P < 0,001$) і на 16,6% ($P < 0,001$). Індекс фагоцитозу у тварин після застосування комбіферону збільшився на 7,4% ($P < 0,01$) на 14-у добу, а в порівнянні з контролем – на 13,8% ($P < 0,01$). Абсолютний фагоцитоз збільшився від початку досліджень у 1,7 і 2,4 рази відповідно, і на 26,7% і 47% ($P < 0,001$), порівняно з контролем.

Наприкінці лікування у телят нормалізувався загальний стан, відновився апетит, зникла діарея, кількість актів дефекації на добу зменшилась, калові маси набули сформованою консистенції.

Висновок. Застосування препарату комбіферон покращує стан хворих тварин і допомагає зменшити тривалість хвороби на 2-3 доби, підвищує показник збереженості тварин, що дає підставу рекомендувати його у лікуванні асоціативних вірусобактеріальних інфекціях шлунково-кишкового тракту телят.

Джерела використаної інформації

1. Мартыненко Д. Л. Эффективность комбиферона при заболеваниях вирусной этиологии у собак и кошек / Д. Л. Мартыненко, А. В. Горбенко, Е. В. Кольчик // Ветеринарная медицина. – Харьков. – 2004. – №84. – С. 469-471.
2. Препарати інтерферону в комплексній терапії інфекційних захворювань бактеріальної етіології / Руденко А.В., Співак М.Я., Ганова Л.О., Ромащенко О.М., Яковенко Л.Ф., Лутов О.Г. // Ліки України. – 2011. – №2. – С. 36-42.
3. Спивак Н.Я. Антибактериальная эффективность препаратов интерферона и его индукторов в различных биологических системах: Автореф. дис... д-ра биол.наук: 03.00.07.- 14.00.36. – Киев. – 1987. – 45 с.
4. Тимошок Н.О. Зміна інтерферонового статусу телят при шлунково-кишкових захворюваннях / Н. О. Тимошок, В. М. Зошенко, М. Я. Співак // Ветеринарна біотехнологія. – 2002. – №2. – С. 255-259.